Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0407U003851

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-10-2007

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теліженко Сергій Анатолійович
2. Telizhenko Sergiy Anatolievich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 07.00.04

Назва наукової спеціальності: Археологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-10-2007

Спеціальність за освітою: 7.010103

Місце роботи здобувача: Кримська філія Інституту археології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 20681500

Місцезнаходження: 95007. Крим. м. Сімферополь, вул. Ялтинська, 2

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.234.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут археології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417163

Місцезнаходження: проспект Героїв Сталінграда, 12, м. Київ, Київ, 04210, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут археології НАН України

Код за ЄДРПОУ: 05417163

Місцезнаходження: 04210, Київ-210, пр. Героїв Сталінграда, 12

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.41.91

Тема дисертації:

1. Пізній неоліт-енеоліт Сходу України (проблема міжкультурних контактів).

2. The Late Neolithic-Early Charcolithic of Eastern Ukraine (Problems of Cross-Cultural Contacts).

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено аналізу матеріальної культури нео-енеолітичних поселень Сходу України, з'ясуванню процесів, які сприяли її формуванню, хронології та періодизації. Головним чинником, який вплинув на формування синкретизму матеріальної культури пам'яток, слід вважати процес міжкультурних контактів. Наприкінці VI тис. до н.е. існували пам'ятки зі змішаними, маріупольськими та дніпро-донецькими, комплексами. Подібну ситуацію простежено й на більш пізніх пам'ятках (середина V тис до н.е), серед матеріалів яких з'являється ще один, ранньоенеолітичний, культурний компонент - скелянський. Енеоліт Сходу України представлений пам'ятками дереївського етапу середньостогівської культури. Особливості керамічних комплексів цих пам'яток дають підстави для виділення двох підетапів - раннього (остання чверть V тис. до н.е) та пізнього (початок IV тис. до н.е.). Пізній енеоліт Сходу України характеризується появою поселень змішаного, ямно-репінського, типу. Ключові слова: неоліт, енеоліт, поселення, синкретизм, матеріальна культура, міжкультурні контакти.

2. The thesis deals with the research works conducted on the neolithic and charcolithic settlements in the East of Ukraine. Typological and statistical analysis of the researched sites point to the conclusion that they appeared because of the cross-cultural interaction. The paper describes findings and artefacts in the Pidgorivka settlement that appeared at the end of the VI millennium B.C. due to migration of the Nyzhniodonska Culture's tribes of Mariupol cultural-historical region into the Siverskiy Donetz basin. Syncretism of ceramic potsherds unearthed at Pidgorivka is explained by permeation of the Nyzhniodonska's trends (Mariupol cultural-historical region) into the Donetz Culture (Dnipro-Donetz cultural-historical region). Artefacts and finds of the Novoselivka settlement and sites in the Siverskiy Donetz basin, which are dated the end of the VI millennium B.C. and attributed to the 1-B period of the Donetz Culture (Dnipro-Donetz cultural-historical region), are of particular relevance. The ceramics at Novoselivka shows influence of three factors: the 1-B Donetz Culture, the Azov-Dnipro Culture, and the Comb-Pricked Ware Culture. The fact that trends of Novoselivka are also traced in other sites that were developing during the V millennium B.C. makes it especially relevant for understanding the developmental trends in traditions of the Neolithic tribes and their interaction with those in the vicinity. In this respect most information is obtained from the Late Neolithic sites such as Zanivske-1 and the Second Kleshnya Lake-1. Decline of the traditions of the Azov-Dnipro Culture (Mariupol cultural-historical region), increase in the influence of those of the Donetz 1 B Culture (Dnipro-Donetz cultural-historical region), and presence of the early charcolithic Skelya settlement-type earthenware can be distinguished with the help of ceramic findings from these sites. Other sites in the region evidence influence of the charcolithic traditions. The pure Skelya-type settlements in the basin are not found, however, its trends are present exclusively in the mingled form, i. e. the Skelya- and the Donetz-type ceramics co-exist. The problem of the Veriovkino-type sites, to which there are two opposing views, is also dealt with; however it cannot be resolved so far due to lack of new data. The Charcolithic of the Siverskiy Donetz region is characterised by the appearance of the Dereivka period-type settlements of the Seredniy Stih Culture. Their earthenware provides us sufficient ground to subdivide this period in the culture's development into two. The first, earlier sub-period is characterised by specific earthenware shapes and the combed, poked, and corded patterns typical of the Dereivka period of the culture. The thin corded geometric pattern appears later during the second sub-period. Earthenware with such pattern on was attributed to the Kostyantynivka Culture, which could have been formed, as it was erroneously believed, by two equivocal factors: influence of the Dereivka period of the Seredniy Stih Culture andthe Maikop Culture. Juxtaposing artefacts from settlements in the region with those from Kostyantynivka proved the Maikop Culture's influence, to put it mildly, a mere exaggeration. However, taking into account the uniqueness of ceramic trends of the second, later, sub-period, such earthenware should be classified as a separate Kostyantynivka Type. Chronologically, the first sub-period is dated the last quarter of the V millennium B.C. and the second one is the first quarter of the IV millennium B.C. The Late Charcolithic of the Siverskiy Donetz basin is characterised by disappearance of the Seredniy Stih Culture as well as diffusion of the Repino Culture, the artefacts of which are found along side those of the Yamnaya Culure in the same layer on numerous sites. Key words: the Neolithic, the Charcolithic, the Aeneolithic, the Eneolithic, site type, cultural-historical region, contacts, cross-cultural interaction, ceramics, potsherds, earthenware.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нужний Дмитро Юрійович

2. Nuzhny Dmitro Yriyovich

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Станко Володимир Никифорович

2. Станко Володимир Никифорович

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Титова Олена Миколаївна

2. Титова Олена Миколаївна

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Толочко Петро Петрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Толочко Петро Петрович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.